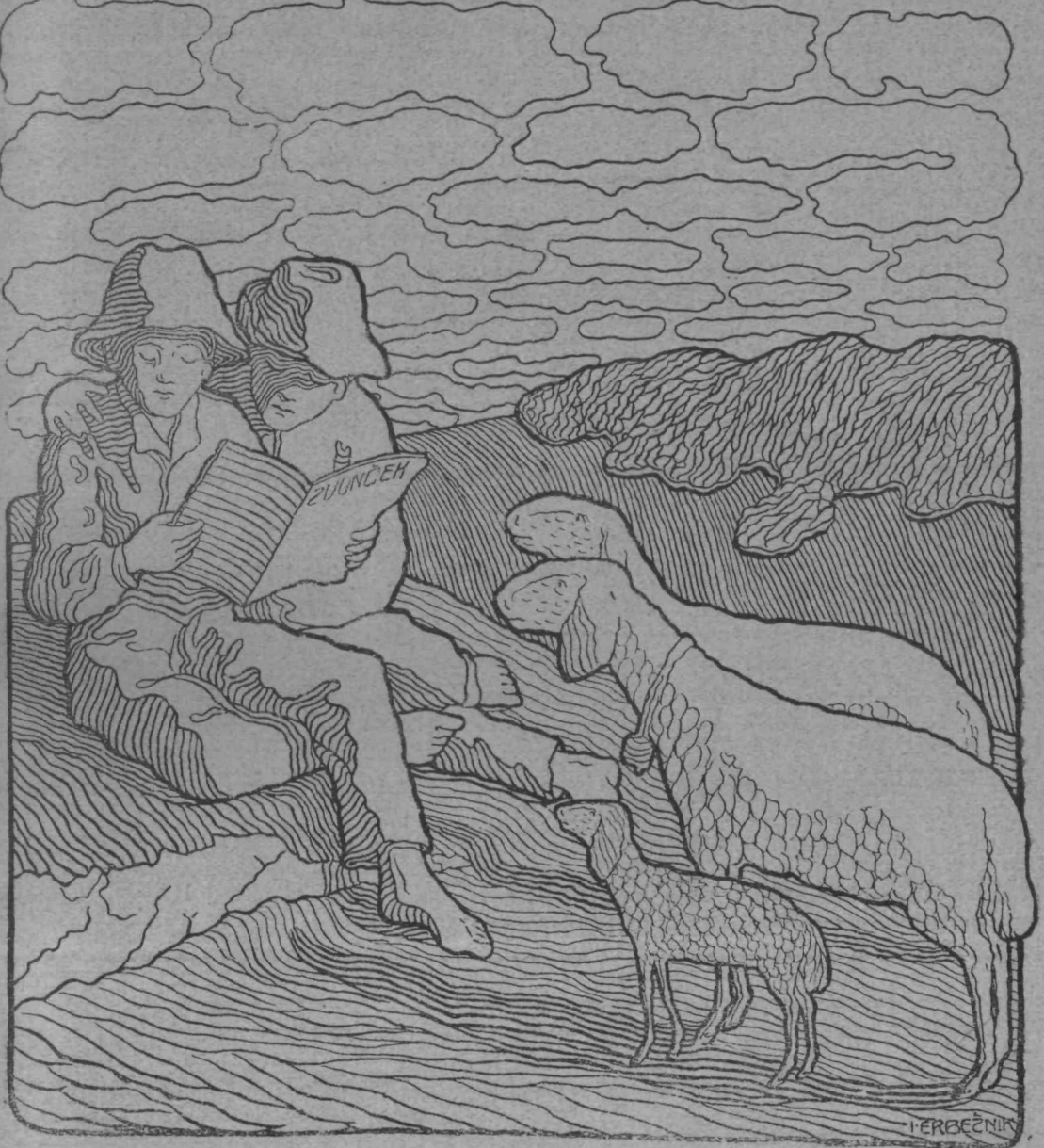

ZVONČEK

LIST S PODOBAMI ZA SLOVENSKO MLADINO

LETO XVIII.

VELIKI TRAVEN 1917.

ŠT. 5.

Vsebina.

1. <i>Jos. Vandot: Radost.</i> (Pesem)	97
2. <i>Fran Žgur: Pesem. — Naš Radko in Sultan.</i> (Pesmi)	98
3. <i>Karel Ewald-Gradiščan: Pripovedka o dobrem možu</i>	99
4. <i>Jakob Dimnik: Cesarica Cita.</i> (S sliko.)	103
5. <i>Hasan-Aginica: Vladko in zrakoplovi.</i> (S sliko.)	105
6. <i>Josip Kralj: V težkih slutnjah.</i> (Pesem.)	108
7. <i>Vinko Klanšek: Rešena Vesna.</i> (Bajka.)	109
8. <i>Čilska obal v Južni Ameriki.</i> (Slika.)	110
9. <i>Fr. Kranjc: † Maks Viher.</i> (S sliko.)	111
10. <i>Orešan: Slovenski umetnik.</i> (Svetko Peruzzi. S sliko.)	113
11. <i>Vinko Klanšek: Pesem škrjanca</i>	116
12. <i>Pouk in zabava</i>	117
13. <i>Kotiček gospoda Doropoljskega</i>	119

 Priporočajte in širite naš list!
Pridobivajte „Z V O N Č K U“ novih
naročnikov!

Slovensko Abecedo

za ženska ročna dela

priporoča Milena Kiferle, učiteljica ženskih ročnih del
v Ljubljani, Krojaška ulica 8/II.

„Zvonček“ izhaja 1. dne vsakega meseca ter stane vse leto 6 K, pol leta K 3 četrt leta 1 K 50 h.

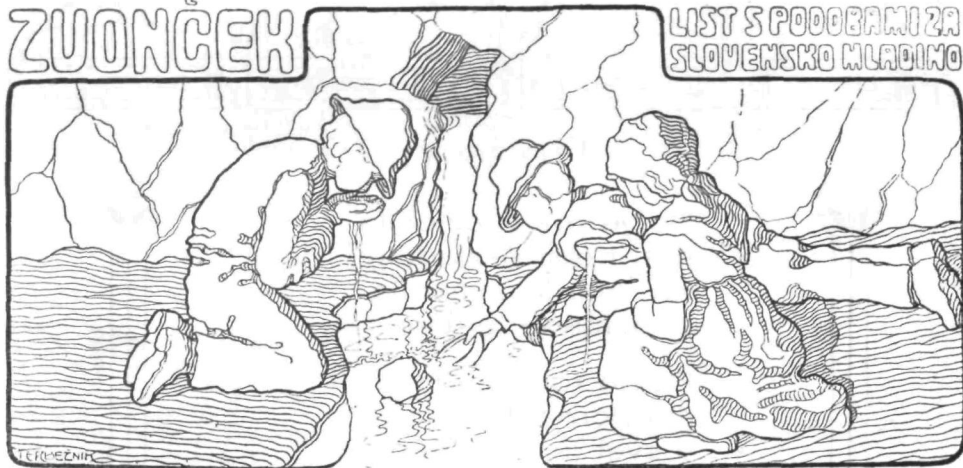
Izdajatelj, upravnik in odgovoren urednik: **Luka Jelenc**, učitelj v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6.

Rokopise je pošiljati na naslov: **Ivo Trošt**, nadučitelj v Tomišlju, p. Studenec-Ig.

Last in založba „Zaveze avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva“.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Štev. 5.

V Ljubljani, 1. velikega travna 1917.

Leto XVIII.

Radost.

Ko v gozdič veter zašumi,
tam v senci radost mu zaspi,
oj, radost, naša Vila bela,
ki poje nam vse dni vesela.

O, pridi, radost, Vila bela,
da z nami pesem boš zapela,
plesala z nami boš koló,
oj, vija — vaja — tja v nebo!
Škrjanček bode vodil nas,
vso pot prepeval bo na glas.

Meglica nas sprejela bo,
do solnca z nami spela bo.

Voščili lepo bomo vsi:

„Oj, dobro jutro, solnček ti!“ —

Nasmeje solnce se zlató,
pa stisne vsakemu v rokó
en žarek, lepši kakor dan,
ki plava v vesni sred poljan.

Lepó ga spravimo doma,
da sveti nam, ko bo temá,
da sveti nam, ko noč prispé,
z nočjo pa sanjice lepé;
smehljajo sanje se sladko,
a deca spi lahkó, mehkó . . .

Čemu bi v gozdu tiho spala?

O, pridi, radost, Vila zala!

Škrjanček z neba kliče ti,

in s polja kličemo ti mi:

O, pridi plesat k nam kolo,

oj, vija — vaja — tja v nebo!

Jos. Vandot.

Pesem.

Božja roka raztočila
pod nebo škrjančke,
na vrbinje zapodila
debelušne jančke.

Božja roka zahotela —
šla pomlad devica —
v svet je, zagorela
srca so in lica.

Tam v višavi sinji
nam pojo škrjančki —
tamkaj na vrbinji
vsi so naši jančki! —

Naš Radko in Sultan.

Petelinje hlače nosi,
čadast vedno je po nosi;
a junak je spred in zad,
puško bi že nosil rad.

Rad bi slišal prav na kratko:
Cel junak je ta naš Radko!
Ali reči mora vsak:
Sultan večji je junak!

Naj se mačka le prikaže,
Sultan naš jo že namaže!
Šinila čez dvor bo: — puh!
tam si gladila kožuh!

A resnica je resnica:
Da je Radku risanica,
puhnil iz cevi bi dim —
Sultan bi bežal pred njim!

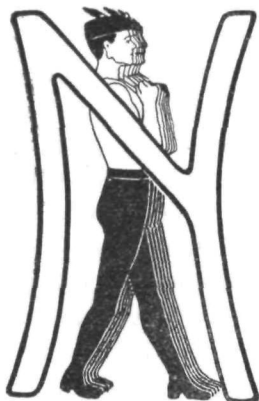
Fran Žgur.

KAREL EWALD - GRADIŠČAN :

Pripovedka o dobrem možu.

ekoč je živel mož. Bil je tako strahovito dober, da ni mogel več prebivati na tem božjem svetu.

Kamorkoli je pogledal, je videl med ljudmi prepir. Vsak je bil v skrbeh zase in se je trudil, da ukani soseda. Kralj se je boril s kraljem, ljudstvo se je pretepalo z ljudstvom. Tudi kramarji tam na oglu so si bili radi cen v laseh. Ljudje niso pomagali in ne odpuščali drug drugemu.

Torej si je onemu možu ogabil svet. Sklenil je, da se umakne kam daleč na kmete. In je storil tako.

Iztaknil je čudovito majhno hišico hekje v smrečju ob morski obali. Najel je hišico od kmeta in se je še tisto uro naselil v njej. Tam je odslej stanoval in kadil iz pipe. Tudi na obali je posedal in gledal tja po morski gladini. Bil je ves poln prepričanja, da mu ne bosta zloba in okrutnost nikdar več trgali dobrega srca.

Mož je bil prinesel seboj mnogo dobrot. Med temi je bila tudi čudno lepa, ne preveč osoljena krača. Skrbno jo je bil spravil v kleti, da bi se mu ne pokvarila. In ko se mu je nekega dne zahotelo svinjine, je šel, da bi si odrezal kos krače. A krače ni bilo več. Pravzaprav je bila še, namreč kost. Mesa ni bilo prav nič. Ko se je ozrl mož po kleti, mu je zamigljal pred očmi konček mišjega repka, ki je baš izginil v luknji.

Skoraj bi se bil mož razjokal. Da bi se s prihodnjo kračo ne zgodilo ravno tako, se je napotil h kmetu, ki je bil gospodar najete hišice.

Na lesi pred kmetovo hišo je sedela mačka. Predla je. Dobri mož jo je pozdravil:

»Čuješ, mačica, v moji kleti so miši.«

»Oh,« je rekla mačka.

»Ali bi jih požrla?« je izpraševal mož dalje.

»Bi,« je pritrdila mačka.

Pa sta šla mož in mačka v hišico nazaj. V kratkem je bila miš snedena.

»Hvala lepa!« je rekel mož.

»Mijavk!« je odgovorila mačka.

Drugi dan se je izprehajal dobri mož po smrečju. Stopil je k ptičjem gnezdu, ki je bilo blizu tal. V njem je že večkrat opazoval tri mladiče strnadke. Prav blizu si nikoli ni upal. Bal se je, da bi splašil mater.

In ko je stopil danes do gnezda, je videl, da je prazno. Tedaj je vedel, da se je zgodila nesreča, zakaj mladiči bi še dolgo ne bili godni. Pa mamica strnadka je sedela vrhu smreke in čivkala nad vse žalostno.

Prav ko se je hotel mož ves potrt vrniti, je zagledal kmetovo mačko. Na plotu je sedela in predla.

»Ti mačka,« jo je ogovoril, »včeraj so sedeli tamle v gnezdu trije strnadki.«

»Aaa...!« je zavijala mačka.

»In ti si jih požrla!«

»Sem,« je rekla mačka.

»Pa boš zdajle tepena!«

»Lažeš,« je zavreščala mačka.

Dobri mož je pobral kamen in ga je vrgel za njo. Ampak zadel jo ni, ker je bila mačka v hipu na drevesu. Tam je sedela in se spakovala.

»Ne morem ti dopovedati, kako me žalosti tvoje vedenje,« je tožil mož. »Ušel sem človeški zlobi in krvoločnosti sem v prirodno zatišje. Tu zalotim tebe, razbojnico. Ali imaš sploh kaj srca. Ali nisi bila vesela nedolžnih strnadkov, ki so komaj zazrli svet, pa njih mamice, ki je bila tako srečna. In tudi časti in ponosa ni v tebi. Taka stara, osivela mačka, pa se loti treh ubornih strnadkov!«

In je zopet pobral kamen in ga je zalučal. Pa tudi tokrat ni zadel. Mačka je splezala višje.

»Ne lučaj več,« se je rogala. »Lahko bi se zmotil in me zadel.« Sedi na prelaz. Nekaj ti povem.

»Če se opravičiš, bom jako vesel,« je rekel mož.

»Nimam namena, da bi se opravičevala. Storim samo kar smem. Tebi pa hočem dokazati, da uganjaš hinavščino.

»Kaj praviš?« se je začudil dobri mož, pa je šel na prelaz.

»Lep ptiček si, res,« je pričela mačka. »Včeraj si prišel po mene na naše dvorišče, da bi snedla miš v tvoji kleti. In si rekel, da sem dobra mačka, krasna mačka, taka kakršna mora biti mačka. Ko sem dovršila delo, si me božal in hvalil. Zakaj mi nisi rekel, da sem razbojnica, kakor danes, ko sem požrla tiste tri ničvredne strnadke?«

»Miš je snedla mojo kračo,« je odgovoril mož.

»Aha! sedaj pa misliš, da si se odrezal. Kaj si pa kosil včeraj?«

»Piščančke sem imel,« se je spomnil mož.

»Vem, vem! Slišala sem, ko si jih naročeval pri kmetu. Na svoje oči sem videla, kako jim je dekla zavila vrat. Povej, ali so ti piščančki tudi snedli kračo? Ali so ti sploh storili kaj zlega?«

»Ne, ne,« je zanikal mož. Zamislil se je.

»Torej si mi — bratec,« se je režala mačka.

Mož je izpustil kamen, ki ga je bil namenil mački. Ta ga je pa še jezila: »Ali mi nečeš povedati, odkod je bila krača, ki si ji pripravil prostor v svojem želodcu? Le slučajno je prišla v želodec miški.«

»Bila je svinjska krača,« je vzdihnil mož.

»Tako je! In poznala sem tisto svinjo. Tam iz našega hleva je bila. Krulila je in jedla, pa nikogar ji ni bilo mar. Videla sem, kako so jo klali. No, in kaj ti je storila svinja, da si hotel pojesti kračo?«

»Pravzaprav govoriš resnico.«

»Takle si!« je nadaljevala mačka. Hvališ me, če lovim miši, pa grajaš, če požrem strnadke. Ti ješ svinjino in piščančke, pa imaš lahko vest ob tem. In si človek, ki je baje modrejši od nas živali.«

Mož je videl, da mački ni kos. Vrnil se je na dom. Tam je sedeč razmišljal o tem in onem. Dovolj mu je bilo vsega. Prebridko je bilo poslušati, kako je tožila in čivkala strnadka. Pa tudi piščančki so imeli mamico, ki sedaj brez njih sameva. In miška je imela morebiti mlade, ki so brez materine oskrbe poginili lakote. Tudi sorodstvo zaklane svinje gotovo objokuje nesrečnico.

Dobremu možu se je krčilo srce ob teh mislih. In ko je nekaj časa razmišljal, je vstal in udaril s pestjo po mizi:

»Mesa ne bom jedel nikdar več!« je sklenil.

A skrb in razmišljanje sta povzročila neizmeren glad. Zato je stopil mož na vrt, da bi izpulil pest solate in kakšno redkvico, pa da bi nabral krožnik jagod.

Priklonil se je in z enim prijemom zagrabil več sočnih solat. V tistem hipu je začul klic:

»Oj nesreče! Ali moramo že umreti?«

Mož je prestrašen odskočil in strmeče gledal solato.

»Ali tudi ti živiš?« je vprašal.

»Zakaj bi ne? Ali zato, ker ne letam kakor ptice, in ne tekam kakor miš, pa ne mijavkam kakor mačka? Saj vidiš, da rastem in uspevam, da srkam s koreninicami hrano kakor ti z usti, da jo prebavim v listih kakor ti v želodcu. Solnca se veselim kakor ptica ali pa ti. Če me puste živeti, cvetem in vzredim seme. To so moji otroci. Ampak sedaj moram umreti,« je tožila solata.

»Ne! gotovo ne!« je zaklical mož. »Ne izpulim solate za vse na svetu. Glad si utešim z redkvico.« Pa je stopil do sosednje gredice, da bi izpulil redkvico. In je izpulil najdebelejšo.

»O joj!« je vzdihnila redkvica, pa je umrla.

Mož je zaječal. Redkvica mu je padla iz rok.

»Tudi ti si bila živa?« se je zavzel.

Redkvica mu ni odgovorila, ker je bila že mrtva. Oglasila se je mesto nje tovarišica z gredice:

»Seveda smo žive. Kajpa! In vemo, da moramo umreti. Samo zato nas sejejo, da rastemo, in da smo godne za jed. Ljudje so požeruhi, ki imajo v mislih le želodec in njega napolnitev. Karkoli dosežejo, nabasajo vanj. Ves svet ne premore večjih razbojnikov in grabežev.«

»Nisem razbojnik in ne grabež. Nikdar več vas ne bom jedel. Nabe-rem si jagod.«

»Seveda, samo da ubijaš! Tudi jagode so žive.«

Mož je zbežal z vrta. V sobi se je milo razjokal. Bil je srašno lačen, pa tudi strašno dobrega srca. Ubijati ni hotel več. Videl je torej, da mu je umreti lakote.

Ker pa ni mogel umreti kar v naglici, in ker je bila lakota vsevečja, je odprl omaro. Tam je vso zimo hranil krasno rdeče jabolko.

»Tole pojem,« si je rekel.

Komaj pa je zastavil zobe, je jabolko milo zastokalo:

»Tako je. Zdelo se mi je. Že ko so me morilci utrgali z drevesa, se mi je zdelo. Namesto, da bi prišle peške v zemljo in bi iz njih vzrastla drev-cesca, jih pljune mož v pljuvalnik.«

Možu je padlo jabolko iz rok in se je trkljalo preko sobe.

Nekoliko časa je gledal za njim. Potem je okrenil glavo. Na oknu je nekaj zašuštelo. Mačka je bila poskočila na polico. Prav udobno se je raz-položila po njej. Rep je ovila okrog sprednjih nog. Oči so se ji hudobno svetile.

»No, kako je?« je vprašala. »Ali si jedel kaj?«

»Ne—e,« je zastokal mož.

»Ahm! Dobro, bratec,« se je rogala mačka.

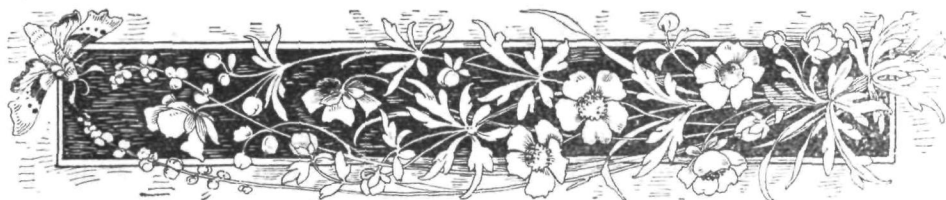
»Ko bi imel zadosti moči, bi že vrgel kaj v tebe,« je vzdihnil mož.

»Nimaš moči! V kratkem te zadavi lakota. Prav ti je! Ni ga večjega bedaka pod solncem. Kaj pa uganjaš budalosti? Živi, kakor si ustvarjen. Delaj po svoje, pa pusti druge, da store po svoje. Miš sne kračo, če ji pustiš. Mačka požre miš, če jo dobi v kremplje. Življenje je boj in ru-vanje!«

Mož je strmел v mačko. Pa samo trenotek. Nato je planil do vrat in zakričal:

»Anka, Anka! Pripravi mi hitro kosilo! Umiram lakote! Najprej pri-nesi redkvice! Potem velik kos krače! Piščančka zakolji in speči! In so-lato zraven, seveda! Končno tudi jagod! Pa vsega veliko! In hitro!

Ko je dovršil naročilo, je pobral jabolko. Trikrat je ugriznil, pa je bilo po njem. Obgrizek je vrgel v mačko. Zadel jo je prav na nos, da je kihnila. Pobegnila je jadrno.

JAKOB DIMNIK:

Cesarica Cita.

Bolj za vas kakor zase!
Gesto naše cesarice Cite.

Cesarica Cita je bila rojena 9. maja leta 1892 v vili Pianore v Viareggiu pri mestu Lucca v Italiji kot hči Roberta, vojv. Parmškega in Burbonskega in njegove druge soproge vojvodinje Marije Antonije, princezinje portugalske. Oče princezinje Cite je umrl leta 1907.

Svoja prva mladostna leta je princezinja Cita preživela v vili Pianore, razkošno urejenem gradiču sredi celega gozda pinij in oljk. Vzgjajali so jo v strogo verskem duhu. Po dovršenem desetem letu je prišla princezinja Cita v zavod salezijank v Zangberg na Bavarskem, kjer se je vzgajalo več hčera vladarskih in najvišjih plemiških rodbin. V Zangbergu je ostala do leta 1903. Nekaj časa se je mudila nato v samostanskem vzgojevališču benediktink na angleškem otoku Wightu. Z nadvojvodo Karlom Francem Jožefom se je seznanila leta 1909 v Francovih varih na Češkem, ko sta oba posetila skupno teto nadvojvodinjo Marijo Anuncijato, ki se je tedaj zdravila v tamošnjih kopalnicah. Oba sta si torej celo v daljšem sorodstvu. Ko sta se zaročila, je bila nadvojvodinja Cita stara komaj 18 let. Odtlej je bil nadvojvoda večkrat gost v vili Pianore. Mlada zaročenca sta večkrat prihajala v Lucco, se vdeleževala tam ljudskih vesellic in bila sta oba kmalo zelo priljubljena med italijanskim domačim prebivalstvom.

Prihodnje leto se je princezinja Cita s svojo materjo preselila v grad Schwarzaau, ki ga je kupil vojvoda Robert že pred daljšim časom. Tu se je vršila potem **21. oktobra leta 1911 poroka**. Poročil je mladi par monsignor Bisleti, ki ga je v ta namen odposlal papež iz Rima. Pri poroki je bil navzoč tudi cesar Franc Jožef I., ki je pri slavnostni pojedini nazdravil novoporočencema tako-le: »Vse osrečujoča poroka, h kateri smo se danes zbrali, da jo slovesno praznujemo, me zelo veseli in me navdaja z velikim zadovoljstvom. Nadvojvoda Karel si je izvolil za družico življenja princezinjo Cito Parmsko. Čestitam mu k tej srčni izvolitvi in pozdravljam nadvojvodinjo Cito z iskrenim veseljem kot članico Svoje hiše.« Prisostovala sta poroki tudi oba ženinova strica: nadvojvoda Franc Ferdinand in saksonski kralj.

Nadvojvodinja Cita je bila že takoj od začetka prava žena vojaka. Sledila je svojemu soprogu na vseh njegovih vojaških potovanjih. Prav tako je tudi nadvojvodinja sedaj v vojnem času spremljala svojega soproga na bojišču in tamkaj obiskovala vojaške bolnišnice, kjer je tolažila ranjence in jim delila darove, zapuščajoč povsod v srcih vseh sliko pravega angela tolažbe in dobrotljivosti. In tako je postala cesarica Cita zaradi dobrotljivosti, darežljivosti in usmiljenja priljubljena in domača po celi monarhiji. Zato kipi iz vseh avstrijskih src k Vsemogočnemu goreča molitev: »Bog blagoslovi našo presvitlo cesarico Cito!«

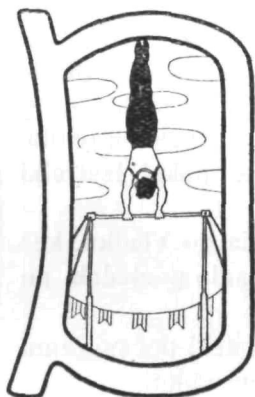

Cesarica Cita.

HASAN-AGINICA:

Vladko in zrakoplovi.

»anes pridejo zrakoplovi!« je vršalo od ust do ust. Pa ne s strahom, bolj z nagajivo ravnodušnostjo. In pa tudi z radovednostjo, češ, kaj boš ti rekel, če ti povem to novico. Pa ta novica je bila že bolj stara, kajti čuti jo je bilo malone vsak dan. In tudi zrakoplovi so pripluli že večkrat nad mesto. Seveda tisti, ki jih še niso videli, so se zbalii bomb in s strahom pričakovali kaj bo. Človek ima to dobro lastnost, da se hitro privadi vsemu, tudi neprijetnostim.

»Pa naj pridejo!« so ravnodušno odgovarjali ljudje. Saj jih vsak dan pričakujemo!«

»In če pridejo, jaz ne grem nikamor,« je smeje se zatrjevala Tončka. »Midva ostaneva tu in ne bova bežala, kajne Vladko?«

Mali je pokimal. »Bodo metali bombe?« je izpraševal. »Na naju menda ne bodo merili.«

»Pa saj imam jaz puško!« je vzkliknil.

»Saj res,« se mu je smejala Tončka. »Ti boš s svojo puško streljal nanje, pa bodo gotovo bežali.«

»Ja, ja!« je radostno skakal Vladko. —

Šel je in poiškal svojo puško. Pa če bi jo drugi z lučjo iskali ob belem dnevu, je ne bi našli.

Tako skrivališče si je našel mali prebrisanček za svoje dragocenosti. Ali uganete? Seveda ne. V peči, kjer so kurili samo pozimi je imel celo kramo. Tudi takih stvari je skrjal tja, ki jih je mamica potem zaman iskala po celi hiši!

»Jo že imam!« je pritekel k Tončki.

»Le glej, da boš dobro meril!«

Takoj je poizkusil. Vlekel je stol k oknu, ki ga je odprl. Nastavil si je puškino kopito na ramo in meril proti nebu. Pa mu je nagajalo.

»Eh!«, je nevoljno vzkliknil. Drevo, ki je molelo svoje z jabolki obložene veje notri v okno, mu je bilo napoti.

Zlezel je s stola in mahnil pred hišo poizkušat. Tončka je kuhala in pospravljala ter že pozabila na zrakoplove, ko zasliši, da jo Vladko na ves glas kliče. Koj nato je že tudi pritekkel v kuhinjo in klical: »Plan, plan!« Hotel je reči aeroplan kakor je slišal odrasle in kar pomeni zrakoplov, kar gotovo že majhni čitateljčki tudi vedo.

»Beži, beži«, se mu je smejala Tončka. »Kje?«

»Res, res. Pojdi gledat!« je skoro užaljen zatrjeval in jo vlekel za roko.

Pa je bilo res. Začulo se je močno streljanje z griča nad mestom in vmes vršanje zrakoplovnega motorja. Dasi je nevarno na prostem, vendar bi vsak rad opazoval zanimivi in lepi prizor: kako kroži velikanski zrakoplov nad mestom in se umika izstrelkom, ki pokajo okoli njega.

Tončka je vzdignila Vladkota v naročje in stekla ž njim na vrt. Tam so že ostali stanovalci hiše gledali in se živahno razgovarjali.

Pokanje topov in strojnih pušk tako od blizu je bilo silno. Pa ni nič motilo gledalcev. Njihove oči so se zagledale v dva lepa ogromna ptiča, ki sta plula prav nad njimi zdaj višje zdaj nižje. Dobro so razločili pilota, ki je vodil zrakoplov. Spodaj in zgoraj, na desni in levi so pokali izstrelki in čarobno ovijali zrakoplova za hipe v dim.

Tončka, ki je zanimivo zrla v lepi prizor, se je ozrla po Vladku, ker ga ni čutila poleg sebe. Ni ga bilo poleg. V strahu je naglo pogledala po vrtu in ga opazila na drugem koncu vrta.

»Oj, ta otrok! Nič se ne boji«, se je hudovala. »Kaj neki počenja tam sam« je rekla glasno in se mu bližala, tako, da je ni mogel videti.

Vladko je stal na vrtni klopi zelo važen in resen. Držal je v rokah svojo puško in — streljal ž njo zrakoplove. Vsak hip je izprožil petelina in pri tem klical: »Bumf, bumf, bumbumbumf, bum, bum!« Kakor bi hotel s svojim glasom izpolniti pomanjkljivo puško.

»No, ali si katerega zadel?« se je zdajci oglasila Tončka.

»Sem, sem. Vidiš, kako se kadi?« je navdušeno vzkliknil mali branitelj.

Zrakoplova, ki sta se med tem ali zbala naših strelov; ali pa sta imela druge namene, sta se obrnila.

Vladko je videl, da ju je »pregnal« s svojo puško, se je nečesa domislil in urno splezal s klopi. Puško je vrgel v travo in stekel po vrtu.

»Kam pa tečeš?« je zaklicala za njim Tončka.

»Rešpetin«, ji je v teku odgovoril.

»No zdaj bo pa spet kaj« si je mislila Tončka in se vrnila k ostalim. Zrakoplova sta se dvignila in polagoma odplula proti zahodu. Gledali so za njima.

S francoske fronte: Zbirališče nemških aeroplanov, označenih s črnimi križi. 9

»Bežijo!« se je oglasil zadaj nekje Vladko. To je zvenelo tako ponosno-radostno, da so se vsi hkratu ozrli. In vsi hkrati so bušili v tako prisrčen smeh, kakor bi zagledali pred seboj samo velikonočno gnjat in medeno potico. Pa je bilo res smešno videti.

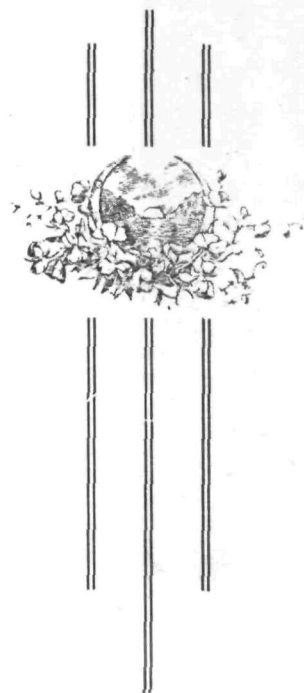
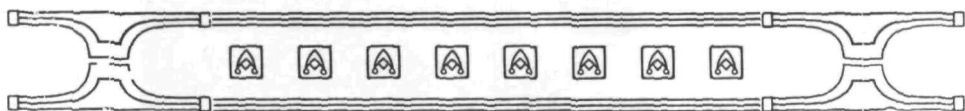
Vladko je široko stal, glavico skoro na tilniku in gledal v nebo skozi svoj »rešpetin«. Ta njegov »rešpetin« je bilo pa tudi nekaj izredno smešnega. Dedek je med podstrešno kramo iztaknil star daljnogled in ga prinesel malemu. Ta daljnogled pa ni imel nobene šipe in je bil votel. Videti je bilo skozi odprtine oči.

Vladka je glasni smeh le zmotil, da je sklonil glavo. Njegove očke so se prešerno smejale skozi daljnogledovi odprtini. In smejal se je še on z ostalimi in od veselja poskočil. —

Zvečer pa se je navihanček pobahal Šibenikovemu Poldetu: »Pa smo jih le!«

Tončki je pa tožil, da ga glavica boli in kazal na tilnik.

»Zakaj si pa tako gledal skozi tvoj »rešpetin!« ga je ta podražila.

V težkih slutnjah.

Kje si, da ni mi srce več veselo! —

Vesna iz dalje je prihitela,

vsa zasopla in ostrmela:

Kje si?

Ptički zapeli so v mladem gaju

pesmi žalostne, tajnotihe,

koč da so čuli vse tožbe, vzdihne
moje.

Ah, tam v daljavi je polje krvavo,

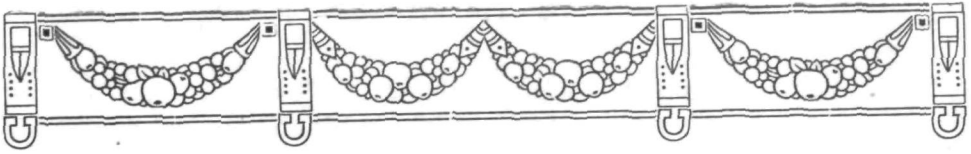
tam skrivnostno bučijo vetrovi,

tam zijajo črni grobovi . . .

Kje si! . . .

Josip Kralj.

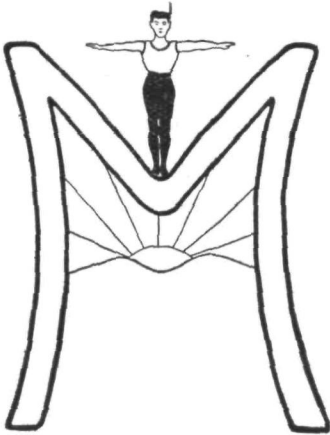

VINKO KLANŠEK:

Rešena Vesna.

(Bajka.)

ed cvetjem in zelenjem na pisani trati v bajnem gradu je prebivala kraljičina Vesna.

Njej v veselje so cvetele duhteče cvetice, pele drobne ptice in letali pisani metulji.

Veselil se je kralj Solnce svoje hčerke, ljubila jo je mati Zemlja.

Igrala se je mala Vesna s pisanimi metulji, trgala cvetice, jih spletala v vence in jih devala v bujne svoje lase.

Brezskrbno se je igrala, saj je pazilo na njo bistro oko očetovo.

Pa se priplazi natihoma čarovnica Zima, ugrabi mlado Vesno in jo odnese v zakleti

svoj grad.

Tam jo je zaprla v temno ječo. Stari rabelj Mraz in Krivec sta jo čuvala. Uklenjena je bila v trde ledene okove.

Solnce ni vedelo, kam je izginila ljubljena hčerka in je žalovalo; mati Zemlja je žalosti omedlela, cvetice so tuge pomrle, ptice in metulji so izginili.

Pa pride iz dalje vitez Jug. Izvedel je, da je kraljičina Vesna izginila in nihče ni vedel kam.

Odpravil se je na pot, da najde svojo ljubljenko in jo vrne žalostni materi Zemlji.

Hodil je dolgo, dolgo in jo naposled našel pri čarovnici Zimi.

Hraber je bil vitez Jug in je rekel čarovnici Zimi: »Daj mi ugrabljeno Vesno!«

»Ha, ha! Revšče!« se mu je zasmejala starka, suha, sključena in z zakrivljeno brado, kakršne so vse čaravnice.

Baš takrat sta zarožljala z bridkimi meči tudi stara vojaka Mraz in Krivec.

Hraber je bil vitez Jug in se ni ustrašil. Zgrabila ga je jeza.

»Daj mi ugrabljeno Vesno!«

Pa pokima čarovnica z brado in stara vojaka zarohnita.

»Glej, tu notri je. Ne prebiješ sten temu zidu, ne razdrobiš trdih okov, v katere je uklenjena. Če se ti zdi, da je še premalo zavarovana, ukažem svojim služabnikom, da jo ukujejo še v močnejše okove, da napravijo še močnejši zid.«

Ta predrznost silno ujezi mladega viteza.

Pograbi svoj meč, mahne po čarovnici Zimi in jo na mah ubije. Tudi Mraz in Krivec mu ne uideta. Tedaj ga ugleda Solnce, se mu nasmeje, ga pohvali in mu hiti na pomoč.

S svojimi žarki razbije debel leden zid in okove, v katere je bila uklenjena kraljičina Vesna.

Lahkokrilim pticam naroči, naj javijo mami Zemi, da je njena hči, kraljičina Vesna, rešena in da se kmalu vrne v njeno naročje.

Lahkokrile ptice so vesele odletele in naznanjale vsepovsod veselo novico o rešitvi mlade Vesne.

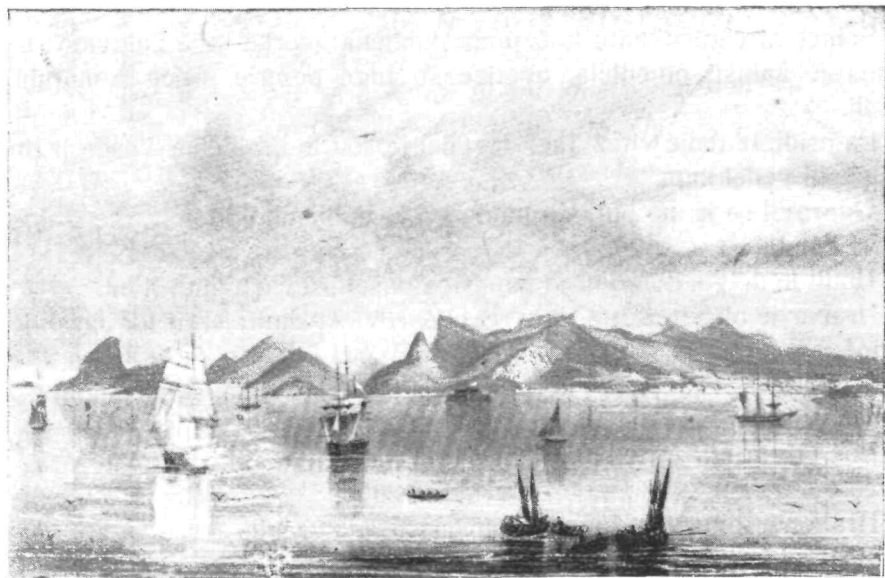
Lice je Solncu veselja zažarelo, mati Zemlja je oživela.

Vse se je obleklo v najlepša praznična oblačila in pričakovalo Vesne.

Pa se je pripeljala. Mlada je bila, lepa kakor solnčni žarki.

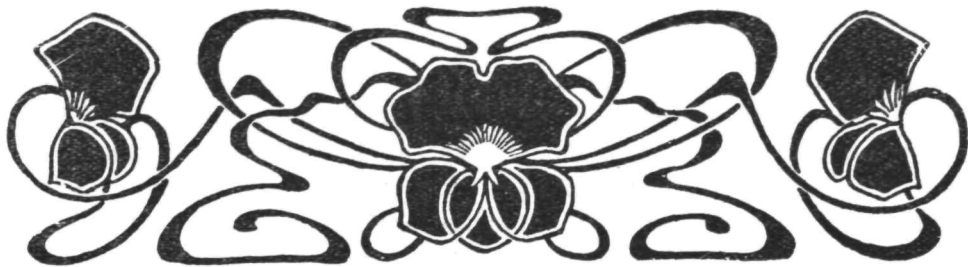
Vozil jo je vitez Jurij v svojem zelenem vozu. Pred vozom je jezdil rešitelj, vitez Jug.

Zvončki ob potu so cingljali in se klanjali svoji kraljičini, vijolice so duhtele, ptice so prepevale, ko se je vračala rešena Vesna.

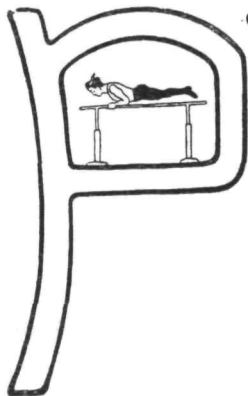
Čilska obal v Južni Ameriki.

FR. KRANJC:

Maks Viher. †

doba na drugi strani nam kaže junaka, ki je žrtvoval življenje in kri za cesarja in domovino. Dozdeva se mi, da bi mladi čitatelji radi zvedeli kaj več o tem junaku. Prav tako! Dobro, poslušajmo!

Po stanu je bil naš junak učitelj. Mnogi učenci v Šmartnem na Pohorju in v Mariboru se ga bodo še dolgo spominjali. Bil jim je strog, toda blag in pravičen učitelj. Rodil se je 12. maja 1890. l. v Ribnici, prijazni vasici ob vznožju zelenega Pohorja na Spodnjem Štajerskem. Njegov oče je danes ugleden in obče spoštovan nadučitelj v Vuzenici, blizu korško štajerske meje. Mladega junaka sem spoznal ko je štel komaj pet let. Takrat je bil še prav majhen črnook deček, pa pogumen in vesel. Imel je že lesenega konja in lesen meč. Niti jaz, še manj pa on je takrat mislil, da v tako kratkem času »Železo bo, kar zdaj je les«. Prav tam na voglu hiše zapazi mene, rusastega moža, a se nič ne ustraši. Ko vidi, da se delam domačega, skoči raz konja, prihiti k meni, prijazno me pozdravi, poda mi roko, malo se zavrti in že je zopet pri svojem ljubem konju. Kako ga boža, daje mu kruha, in ga kara. Na to pa, kakor bi trenil, ga tudi že zasede. Zdirjala sta in zginila za voglom. Kod sta vse hodila, vam ne morem povedati. Zvedel sem samo od njegovega očeta, da ima dober konj na noč svoj prostor poleg Makselnove posteljice in da včasih celo v sanjah begata po čaropolni deveti deželi. Kaj čuda! Tako lepi dnevi prehitro minejo. Maks dopolni 5. leto in pride v šolo. Na šolo se je že dolgo prej veselil. Kmalu spozna veliko važnost učenja. Zdaj tiči le v knjigah, iz katerih se more naučiti marsičesa za življenje. Na svojega konja se spomni le še v prostem času, naposled prepusti vso skrb zanj mlajšim bratom. Ko dovrši v nekaj letih domačo šolo s prav dobrim vspehom, ga pošlje skrbni oče v Maribor. Kot dijak se odlikuje z veliko marljivostjo, natančnostjo in izredno vestnostjo. Leta 1911. postane učitelj. Leta 1913. vstopi kot enoletni prostovoljec v c. kr. armado. Tu se z veliko unemo poprime vojaških znanosti. Radi lepega vedenja, bogatega znanja in čistega značaja je povsod spoštovan in čislán. On postane častnik. Ko izbruhne l. 1914. strašna svetovna vojna, se zbirajo po vsej širni Avstriji trume hrabrih bojnikov. Za-

stave zavilirajo, bojne pesmi se razlegajo. Mnogobrojne čete drve nasproti sovragu. Med njimi koraka tudi naš junak Maks Viher. L. 1915. se je odlikoval v bojih v Bukovini in Besarabiji. Kolikokrat je gledal tu smrti v obraz. Prebil je vse nevarnosti. Leta 1916. ga najdemo na bojnem polju proti Italijanom. Pri strašnem obstreljavanju pri Zugna Torta na Južnem Tirolskem je čuval važno postojanko z veliko odločnostjo in mirnostjo. Kakor iz pekla švigajo granate na to mesto. Zopet se zabliska, zemlja se strese, sovražna granata zadene tudi njega. (10. sept. 1916.).

Njegovi tovariši videč junaka mrtvega, zbesne. Ne sliši se drugzega nego strel za strelom, strahoviti, nepretrgan grom, udar za udarom, divji beg. Sovrag se umakne. Tiho, s solzami v očeh izkopljejo junaku grob, kamor ga položijo k večnemu počitku.

Za junaške čine je bil M. Viher odlikovan z veliko in malo hrabrostno srebrno svetinjo I. in II. razreda.

Dozdeva se mi, da bi mladi čitatelji najraje pohiteli z mano tja na junaški grob in ga obsipali z najlepšimi cvetkami. Da, da! Žal, ne moremo tja. Sklenemo pa lahko da hočemo ohraniti junaka v prijaznem spominu in posnemati njegove vrline. »S l a v a j u n a k u !«

† Maks Viher,
padel na Južnem Tirolskem,
dne 10. septembra 1916.

OREŠAN:

Slovenski umetnik.

(Svetko Peruzzi.)

, ti Ljubljansko barje, o ti zagonetni Barjan! Kolikokrat sta bila že opisovana, poviševana in zaničevana! Rahločuteč človek bi se v najkrajšem času jokal in smejal ob tvoji usodi, barjanska ravan. Ravne ceste, dolge njive in senožeti, da jim konca ne doseže oko, pusto resje in rodovitno polje, nizke sajaste kočice in lepe hiše ob cestah, rumena pšenica in dišeča ajda na levi in desni. Do ramen visoka trava, oves in rž, vitke breze in klobšate jelše, mlakasti jarki, reglanje žab in ptičji spev, pisani cvet na trati in vodna lilija v stoječi vodi — sama izbrana nasprotja. Kdo bi vas ne pomnil. Črna, rodovitna prst brez peska in kamenja, rjava šo-

ta in grivasta ledina s posameznimi šopi trave, kamor lovec komaj položi nogo, da ne pluskne v lužo do kolena.

Ali ob povodnji pokažeš o, Barje, resnejše lice. Nekateri obronki s hišami in drevesi spominjajo le na človeška selišča, drugod nedozirna si-vozelen plan — sama voda, smrt, poguba.

In ti, sosed Barjan, živahna Barjanka! Kakoršna okolica te je pozdravila ob rojstvu, ko so ti Rojenice prorokovale za srečo — sušo, tak si ostal tudi sam: šegav, brezskrben, vesel, čeprav ni beliča pod streho. V vsaki nevarnosti vsakdar pogumen, trdno se oklepajoč svoje pravice in mokrotne grude; sploh pa le malo podoben sosedom, najbližjim rojakom po hribih. V poletni vročini žvižga ob šelestečem senu in prepeva zjutraj za koso. Jeseni kuri s šoto in peče krompir na njivi ob smrdečem, sajastem dimu, da je slednjič sam podoben pečenemu krompirju. Po zimi modruje pri peči, ko se vrne zjutraj s kupčije iz mesta; hrani živino in popravlja orodje za pomlad, ko bo čistil jarke ob mejah.

Toda ko se ob deževju v tihi noči kakor tat prikrade voda v klet in hišo in hlev, ne zdvaja Barjan. Za živino ima pripravljena višja tla v skednju in podu, za se in družino pa na peči in slednjič pod streho. Ne skrbi ga, kaj bo vžival. »Žena, sedaj pa le brž skuhaj pisker fižola. Zvečer bo hudič že v peči«. Tako je velel rajni Šimen, bližji sosed Peruzzijeve hiše v Lipah, ob taki slovesnosti. Žena je vedela, da bo zvečer že v peči voda, pa je skuhalala živila za nekaj dni — samega zrnja. — Huje je, če voda ne odteče v kratkem. Barjan se sicer niti v tem trenutku ne jezi na božjo previdnost: »Še vselej je odtekla voda, kakor je prišla, pa odteče tudi sedaj.« V čolnih treba tedaj spraviti ljudi in živino ter jih prepeljati na suho k Anzelcu v Tomišelj ali na Jezero. Ako ob tem kdo cepne v vodo, se ne čudi nihče, saj so vode navajeni bolj kot bede. Ako pade v vodo otrok, trdi nek hudomušnež, potegnejo iz vode celo dva.

Svetko Peruzzi izdeluje spomenik padlim Janezom.

V tem ozadju je oblačil naš Svetko prve hlače. Očetova hiša stoji še danes največja ob cesti skozi Črnovas v Podpeč. Poleg hiše se pomika ob povodnji neugnani potok Iška v Ljubljano, in ta se vali leno nekaj korakov od doma na sever proti Ljubljani. Širna gospodarska poslopja so spomladi v cvetočem sadnem drevju, poleti v hladu in zelenju, a jeseni se od povsod smehlja dozorevajoče sadje, se oglašča z dvorišča kuretina, iz bližnjih jarkov pa mladi dečaki, ki love žabe, sajasti in zagoreli otroci najbližjih sosedov.

Peruzzijska rodbina je naseljena v Lipe iz Tomišlja in čini popolnoma drug, samostojen rod. Zato tudi ne opazimo na nji omenjenih značilnosti, podobnih deželanom iz Kalabrije. Oče umetnikov, gospod Martin Peruzzi, je bil ugleden posestnik in svoj čas župan občine Tomišelj, prvoboritelj za osuševanje in obdelavo barjanske zemlje. Spodobil bi se mu zato spomenik na barjanskih njivah.

Svetko Peruzzi je s svojimi brati in sestrami obiskoval šolo na Karolinški zemlji pri gosp. Črnagoju. Potem je prišel na obrtno šolo v Ljubljano. Očetove zveze in znanje z odličnimi meščani so pripomogle, da so v živahnem dečku kmalu spoznali tleči talent za podobarstvo. Deželni odbor mu je zagotovil podporo in Svetku se je odprla pot na visoko šolo — akademijo na Dunaju, kjer je ostal več let, da je dovršil vse panoge kiparstva.

Prvič je nastopil v javnosti z osnutkom spomenika Velikemu cesarju Francu Jožefu I. na Slovenskem trgu pred deželnim sodiščem v Ljubljani. Kdo še ni občudoval globoko umišljenega doprsnega kipa s pomenljivimi podobami ob straneh izza potresa leta 1895. Pozneje je dovršil še več kiparskih del: spomenik pesniku A. Medvedu, načrt za spomenik Adamiču in Lundru iz leta 1908. in dr. Obenem si je zasigural življenje s tem, da je sprejel mesto profesorja na obrtni šoli v Splitu.

»Kje bo potem moja svoboda za umetniško delo?« je prašal prijatelja v Tomišlju, ko mu je svetoval prav in odgovoril: »Kje bo pa brez službe Tvoja gmotna podpora, ki je brez nje nemogoča umetnost kakor tudi umetnik?«

In obveljalo ga je.

Sedaj službuje Svetko kot profesor v Splitu med junaškimi Dalmatinci. Od tam je bil začasno pozvan v vojaško službo k domačemu pešpolku v Judenburg, kjer mu je vojaško poveljstvo naročilo, naj izgotovi kip kranjskega vojaka »Janeza« »Cesarjevičevega« pešpolka, ki mu je dal sam cesar ime po svojem prvem sinu prestolonasledniku. Takoj se je lotil dela in osnoval kipec, kakor ga vidimo na podstavku pred vojakom na desni strani podobe. Ta vojak mu je baje služil kot model za mnogokrat povečani kip, poleg katerega stoji Svetko Peruzzi, akademiški kipar, ter dovršuje umotvor.

Svetko Peruzzi je sin naše zemlje, sin Ljubljanske ravnine, slovenske matere in zavedno narodnega očeta. Ako opazujemo spomenik 17. peš-

polka, se nam zdi, da premišlja odkrti vojak s puško ob sebi, v neomejeni zvestobi do cesarja in domovine, koliko je že storil njegov polk za državo, koliko slave je pridobil z mečem, s puško v roki. Vojak premišlja prošle in bodoče dni slave in zmage, spominja se junakov, ki so jo, ki jo bodo dosegli s tem, da so žrtvovali vse najdražje na altar domovinski — svoje življenje. Ni žalosten zaradi tega, marveč miren, resen, ponosen, kakor da ponavlja: »Tukaj sem, tukaj ostanem jaz, in moja slava ne mine, dokler bo dihal moj rod po kranjskih hribih in dolinah, po planinah in Ljubljanskem polju — celo tam pod črnim Krimom na Barju«. Vsaka žilica na ustvarjenem junaku diha življenje, ponos in samosvest. Takšen je Kranjski, slovenski vojak — junak! Čim dalje motrimo Peruzzijev umotvor tem očitneje se nam dviga misel, da diha iz njega umetnikova duša sama: njegovo umetniško prepričanje, vzore in nazore, vnemo za dobroto in lepoto, neutешljivo željo po višku umetnosti in vseobsežno ljubezen do domovine, do človeštva, najizrazitejše pa ljubezen do nepozabne grude, ki ga je rodila. Pristna, nesebična slovenska duša!

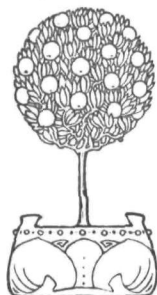
Mirno, leno se valovi Ljubljanica mimo umetnikovega rodnega kraja. Ob njenih bregovih se veselijo ptički, na senožeti vriska kosec, poje grabljica in ženjica, visoko na nebesnem svodu pa nadaljuje solnce svojo pot, sipajoč življenje v vročih žarkih na Barje, ki ga je pred par dnevi izplakovala povodenj. Vlažna soparica se dviga iz jarkov, do polovice napolnjenih z rjavkasto vodo. Tam na severozapadu spenja proti nebu starec Triglav častito glavo, za seboj pa vodi v boj na Laha vrsto belih snežnikov, završujočo se s Kamniškimi planinami. Med temi gorami se zbirajo bistre reke in družijo v Savo. Po teh dolinah stanuje naš slovenski rod, rod junakov, kakor nam ga kaže remek — delo Peruzzijev »kranjski Janez.« Junake pa vodi v boj samo ena misel: Za dom med bojni grom!

Umetnik nam je dovolj pojasnil, kako umeva on slavo kranjskega pešpolka Cesarjevič in kako jo umevajmo mi. S tem je dosegel, kar je nameraval. Slava mu!

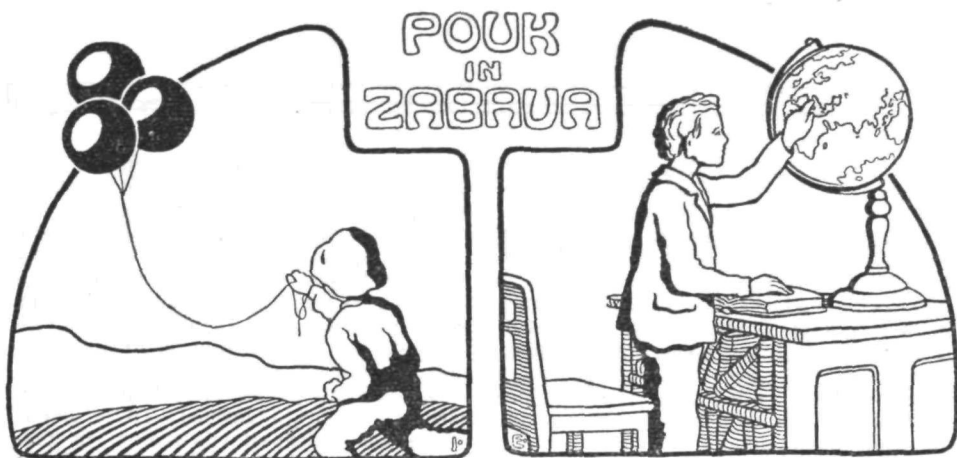
Pesem škrjanca.

Kmet je sejal . . . .
 Že se igral
 škrjanček je s solnčnimi žarki
 in je pel:
 „Pridno sej,
 pa boš žel!“

Vinko Klanšek.

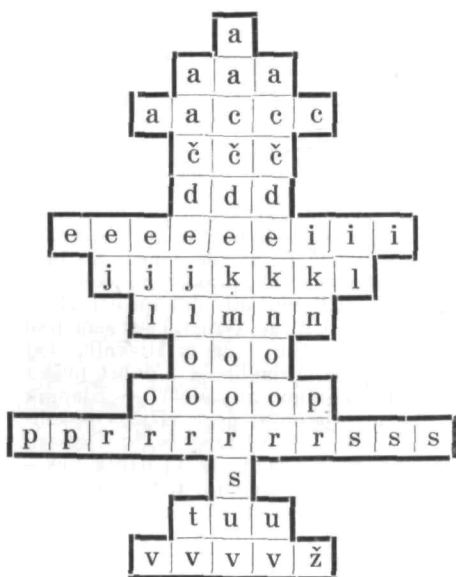

POUK IN ZABAVA

Demant.

Priobčil I. Traun,

Besede pomenijo :

1. soglasnik.
2. domačo žival.
3. vladarja.
4. skupino.
5. merilo časa.
6. podobo dežel.
7. vrsto pratike.
8. variha.
9. vas pri Ljubljani.
10. pastirja.
11. „Zvončkovim“ čitateljem znanega gospoda.
12. soglasnik.
13. del glave.
14. nasprotje od začetka.

Posredi navzdol nam vsem ljuba oseba cesarske rodbine.

(Rešitev in imena rešilcev prihodnjič.)

Rešitev besedne uganke v 4. št.

Strela — elekrika.

Prav so jo rešili: Leban Mimi, uč. v Zatični, Marija in Jakica Ganglovi, uč. v Idriji, Vilj. Ogorelec, uč. pri sv. Barbari v Halozah, Božidar Černež, uč. v Grižah, Zdenko in Divica Medica, uč. v Ljubljani, Nada Vozel v Trebnjem na Dolenjskem, Janko Traun, dijak v Ljubljani, Dragica Vizjak, učenka III. razr. na Ljubečni, Angelica Vogrinec, učenka V. razr. pri sv. Antonu v Slov. goricah.

(Ker je bilo treba hiteti s sklepom lista, priobčimo imena ostalih rešilcev v 6. št. Zvončka)

Kanada. Kdor pogleda na zemljevid, se začudi, kako velikanska je nad Združenimi državami ležeča Kanada. Ta širna država, ki podpira v sedanji vojni z vnemo Angleško, je bila nekdanj last Francije. Jacques Cartier je leta 1534. zavojeval to deželo v imenu francoskega kralja Franca I. in jo imenoval Novo Francijo. Leta 1608. je bilo ustanovljeno glavno mesto Quebec. Takrat je bila Francija ona država, v kateri ni solnce nikdar zašlo, kajti poleg današnje Kanade so pripadale Franciji tudi današnje amer. države Novi Orleans, Luizijana in Virginija in Francoz d' Avesnesur-Helpe je položil temelj mestu, ki spada danes med največja in najmogočnejša na svetu, Novemu Jorku. Kako obširne, kako bogate dežele je imela Francija, a jih ni znala ohraniti, ker so njeni vodilni možje delali bedasto politiko. Angleži so iztrgali Francozom Kanado, in napravili iz vseh kanadskih provinc leta 1867 (Ontarijo in Quebec) en sam angleški dominion. Provinca Quebec je ostala kakor je bila francoska po jeziku, po običajih, po veri, po kulturi, po vsem, iz česar se sestavlja narodnost. Večina prebivalstva je pač angleškega plemena in manjšina je francoska. Časih je tudi kak fracoski Kanadec ministrski predsednik. Tako je bil posebno ugleden in česčen dolgoletni ministrski predsednik Laurier. Ko je bil prvič izvoljen, je slovesno izjavil: „Jaz sem kanadski Francoz. Iz mene govori moja narodnost, sin sem svojega naroda, a dokler bom dihal, ostanem zvest Kanadi in Angleški in hranil bom z vsemi silami pravico vsakega, naj bo Francoz ali Anglež ali karkoli.“ Tako je bilo že davno pred vojno razmerje med Francozi in Angleži v Kanadi.

Izreden grob. Blizu trnjave Montmedey leži vas Marville. V tej vasi so nemški vojaki našli v mali cerkvi iz človeških lobanj in kosti grob, v katerem je shranjenih 40.000 človeških lobanj. Nekatere teh lobanj so morda celo 2000 let stare, najmlajše pa vsaj 400 let. Okolica vasi Marville je bila izza davnih časov torišče velikih bitk. Že Julij Cezar je dal tod graditi utrdbe in še dandanes izkopljejo na poljih lobanje in rimske denarje. Tudi ob času ljudskega preseljevanja, potem v 30letni vojni in kasneje, so bili tu hudi boji in je padlo mnogo ljudi. Pred več stoletij so ljudje izkopane lobanje zbrali in v cerkvi napravili grob zanje. Čez leta po sedanji vojni bodo lahko še mnogo lobanj položili v ta grob.

Lan na Ruskem. Nobena država na svetu ne pridelala toliko lanu, kakor Rusija.

Če stoji zdaj vsa velikanska nemška industrija, ki je izdelovala platno, je vzrok to, da ne more dobiti lanu z Ruskega. Lan je zgol evropska rastlina; pridelujejo ga v veliki množini le na Ruskem, vrh tega pa zlasti na Irskem ter v Belgiji, na Nizozemskem in na zapadnem Francoskem. Več kakor polovico vsega lanu, kar ga je Evropa rabila, se je dobivalo iz Rusije, povprečno 250.000 ton na leto. Rusi doslej še niso posvečali pridelovanju lanu tiste pozornosti, ki bi jo zaslužil. To se vidi iz razmeroma malega števila tkalnic in predilnic, ki jih imajo na Ruskem. Zdaj deluje nemška poljedelska uprava na to, da bi na Nemškem sadili kar mogoče mnogo lanu, da bi njih industrija ne bila več odvisna od uvoza iz Rusije.

Ob strelski vaji. Vojaki novinci so se vežbali v streljanju. Vaje se je udeležil tudi sam general. Z vojaki je bil prijazen, domač. Hladnikov Janez je dobro streljal, bil pohvaljen in dobil nagrado v denarju. Ko zadene puško in se hoče vrniti k svojemu oddelku, ga ustavi general, veli „ruht“ in praša radoveden: „Hladnik, kaj bi storil, ko bi nič ne zadel na 500 korakov?“ „Ponižno javljam, vzvišenost, jaz bi zamenjal puško za drugo, ki nese bolje.“ — „Prav, prav! Ali kaj bi pa storil, Janez, ko bi z dobro puško na 300 korakov ne zadel ničesar?“ — „Potem ne dobim urlauba.“ meni Hladnik ponižno. General se nasmehne in praša še tretjič: „Janez Hladnik, kaj pa če bi brez urlauba in z dobro puško tudi na 100 korakov ne zadel?“ — Hladnik pogleda neverjetno svojega višjega poveljnika in reče: „To ni mogoče, vzvišenost, drugače, nego da ga imate Vi danes nekoliko pod kapo.“ — General potreplje Hladnika po rami in ga vnovič pohvali: „Prav, prav!“ Janez pa salutira, pogleda grdo, kakor je ukazano in odide k tovarišem, ki so ga komaj čakali in še težje zadrževali smeh.

Iz mojega koša.

Slovenska zemlja — naša last,
odlika naša — naša čast!

Oziraj se navzgor, naprej,
v prirode knjigo pazno glej!

Življenje mož naj v zgled ti služi,
pravico mi z dobroto druž!

Dragi gospod Doropoljski!

Meni je ime Ana, doma mi pa pravijo Nani ali Nanki. V naši hiši sem najstarejša od otrok in hodim 4 leta v šolo. Moj dom je na Koroškem pod visokimi gorami Karavankami, sredi med Rožno in Zilsko dolino. Na drugi strani visokih gor je že Kranjsko. Enkrat sem že bila na Kranjskem, na Brezjah. Do Beljaka imamo dve uri; če se peljemo z vlakom od postaje Bače pri lepem Baškem jezeru, pa samo četrt ure. Bače so pol ure od nas. Pri nas je lep kraj, lepo polje, lesovi, gore in dve jezeri. Pred vojsko je prišlo po letu vedno veliko gospode sem. Tudi moj tatej so morali iti na vojsko. Pa jih ne bo več nazaj. Že prvo leto so padli v Galiciji. Moja mama in mi vsi smo bili zelo žalostni. Pri nas imamo lepo novo šolo, tri razrede. Nad uходом je napisano: Lasset die Kleinen zu mir kommen. Jaz sem v 2. razr. in že umem nemško. V 2. razredu se učimo samo nemško, le krščanski nauk po našem. Po Veliki noči pridem v 3. razred, moj brat Šimej pa v 2. Šimej tudi ministrira v cerkvi. Moja sestra Zali je v 1. razredu. Zdaj bo začela hoditi tudi Tilda v šolo, Nežica pa še ne. V naši hiši so še moja stara mati in dve odrasli dečli (deklet) Barbi in Urši. Tudi enega Rusa imamo. Letos so mi naročili „Zvonček.“ Ga imam zelo rada. Posebno povest Bob in Tedi mi ugaja. Komaj čakam, da pride nova številka. Z veseljem smo že pričakovali vgrede. Že se je tajal sneg in veselo so se oglašale tice. Zdaj pa je padel nov sneg in moramo ostati večinoma v sobi.

Zdaj Vas pa lepo pozdravim in če bode te kaj prišli na Koroško, pridite tudi k nam.

Ana Trisnik

Loče pri Beljaku, Koroško.

Odgovor:

Ljuba Ana!

Tvoje pismo me je zelo vzradostilo, ker je došlo s Koroškega, odkodar je le malo glasu. Veselilo bo tudi vse koticarje, da se je oglasila nova sotrudnica iz dežele,

kjer je bila nekdanj zibelka naših dedov. Vojna nas je prizadela večinoma vse; če ne z izgubo dragih svojcev, pa z druginjo, skrbjo, z delom in strahom. Vsem nam je žal, da je ostal tvoj atej v Galiciji, a padel je kot junak za domovino, in to naj nas vse navdaja s ponosom. Zakaj ljubezen domovinska ni prava, če ne prenese britkosti in trpljenja. Znani so mi nekoliko lepi kraji tvoje ožje domovine, znana pa tudi ljubezen, ki se ž njo oklepa slovenski rod na Koroškem svojega materskega jezika, lepe naše slovenščine. Vi se je v šoli učite malo ali nič, a mi na Kranjskem nimamo v nižjih razredih nič nemščine. — Zvonček bi točno rad večkrat povedal kaj lepega iz slovenskega Korotana, a se ne oglasi nikdo. Zato pa ti večkrat kaj sporoči. kako je onostraz Karavank ob lepem Baškem jezeru. Po vojni vas Ločane obiščem prav gotovo, da bi bilo to le kmalu!

*

Cenjeni gospod Doropoljski!

Žalostni časi vojske so me prisilili zapustiti lepo Goriško. Sedaj živim že dve leti kot begunka v Radgoni. „Zvonček“ čitam že od šestega leta. Moj oče je učitelj na Goriškem, sedaj pri vojaki. Tu v Radgoni je meščanska šola. Jaz obiskujem prvi razred. Imam še sestro Zlatico, Božico in Ivico in brata Peterčka. Teško pričakujemo povratka v ljubo domovino.

Uljudno Vas pozdravlja

Milena Zorne.

Odgovor:

Ljuba Milena!

Bolj redka so pisma v koticu od Vas goriških izgnancev. Zato smo pa tvojega toliko bolj veseli. Saj nam v njem poveš tako lepo vse, kar ti teži srce — seveda najbolj hrepenenje po ostavljeni domovini. Tolaži naj te za sedaj misel, da je tisoče in tisoče danes takih učencev in učenk, ki se ozirajo zvečer za solncem in ga zavidajo za srečo, da gre v njim znane kraje, milo goriško plan. Krvavo

Sočo cvetoča Brda in dišeče hribce, obtožene oh — ne! Tudi meni se je misel zaletela v nekdanje čase. A zato ne tujimo preveč! — Kako že poje goriški slavček — naš Gregorčič, ki je tudi ubiral strune po tistih gričkih:

Duh plemeniti sam bo nosil boli,
a srečo užival sam ne bo nikoli.
To naj bodri tudi tebe in vse nesrečne
izgnance, da sočustvuje z Vami vsako
človeško srce, koliko topleje šele srce
slovensko, ki se je bilo vedno svesto, da
ima tam na Goriškem svoje orle, ponosne,
junaške brate. Te zavesti nam ne vzame
noben sovražnik ni! danes. Zato ne obupajte, ne obupujmo!

Cenjeni gospod Doropoljski!

Vsakokrat, kadar čitam Zvonček, vidim, da Vam piše mnogo otrok. Da bi se pa tudi jaz lahko pridružila koticarjem, sem prosila starše, da me naroče na Zvonček. Radi so uslišali mojo prošnjo. Dobila sem že prvo številko Zvončka, ki jo kaj rada čitam. Doma sem z Vel. Ubeljskega. Stara sem 11 let. Imam še skrbne starše in polno bratcev in sestic. — Ker je vojska in staneta bratca, ki sta v šoli starše v tej draginji mnogo denarja, hodim letos še v tukajšno vaško šolo. Obenem me pa poučuje gospodična učiteljica za 5. razred, ter bom delala koncem leta skušnjo. Učiti se imam precej. Najrajša se učim zemljepis in petje. Moji starši Vas poznajo in Vas lepo pozdravljajo. — Bodi dovolj za danes, pa drugič več. — Prosim uvrstite moje revne vrstice med druge koticarje.

Z odličnim spoštovanjem

Frančiška Premrov, učenka
V. Ubeljsko, p. Razdrto.

Odgovor :

Ljuba Frančiška!

Prav razveselil sem se tvojega lista, z menoj pa gotovo tudi več koticarjev. Saj izvemo tako malo tam daleč od sivega

Nanosa, kjer že malone slišite, kako preklinjajo nezvesti Lahji, ker ne morejo z muziko v Trst. — Veseli me tudi, da se učiš marljivo in tako napravljajš veselje svojim ljubim staršem in sebi. Danes je šola zlasti v mestu draga stvar. O, da bi to vedeli vsi koticarji, pa tudi drugi učenci in to vpoštevali ter se marljivo učili in ne delali zaman očetu v žep — lukenj. No, upajva, da tvoja dva bratca nista med poslednjimi ter se skrbno učita. S tem boste v ponos domači hiši, ki ne nosi zastoj pridevka „Cesarjeva“. O, ko bi nam hotela ti napisati zgodbo o tistem svojem pradedu, ki je dobil od cesarja Franca I. zlato svetinjo za usluge in zvestobo, bi tudi drugi koticarji vedeli, da so že pred 100 in več leti živeli pod Nanosom ljudje, ki so se odlikovali v ljubezni do cesarja in domovine. Radoveden sem, kako to izvršiš. Tvojim staršem izvočam pozdrav, a tebi kličem: Na svidenje!

Cenj. g. Doropoljski!

Sedaj Vam pa hočem izpolniti obljubo in Vam pošljem sliko naših vojakov. Včeraj smo obhajali god mlajše sestrice Milene. Moj atek je sedaj na dopustu, da bomo opravili delo v vinogradu. Prosim, natisnite mi sliko v Zvonček.

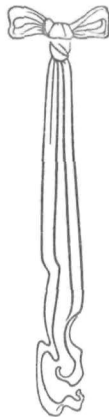
Vas najlepše pozdravlja

Ela Kurbus-ova
v Slivnici pri Celju.

Odgovor :

Ljuba Ela!

Kakor vidiš, sem ugodil tvoji prošnji: Slika vaših vojakov nas gleda iz Zvončka. Rad bi bil to storil že prej, a zavod za slike dela počasi in pa — vsak dan dražje. Naš Zvoček bi rad prizvončkljal pod vsako streho takoj prve dni meseca, ko bi ga ne mudile slike. Zavod se izgovarja na prometne razmere in delavce. Upajmo, da bo skoraj bolje. Dotlej nam pa sporoči še kaj lepega z lepe štajerske dežele.

Dragi svojci koticarice Ele Kurbusove.

Jan Legova knjižnica I., II. in III. zvezek:

Dane.

Povest za mladino s štirimi slikami. Spisal Andrej Rapè. Spis je odlikoval s častno nagrado občinski svet ljubljanski. Cena 1 K, po pošti 16 vin. več.

Turki pred Sv. Tilmom.

II. natis.

Zgodovinska povest s petimi izvirnimi slikami. Spisal Julij Slapšák. Spis je odlikoval s častno nagrado občinski svet ljubljanski. Cena 1.30 K, po pošti 16 v več.

Kraljestvo čebel.

Mladinski spis. Spisal Jožef Ribičič. Cena 80 vin., po pošti 16 vin. več.

Naročajte in širite naše liste in knjižice!

Vodstvo Zaveze.

Naše upravništvo v Ljubljani, Frančiškanska ulica šte. 6,
ima v zalogi:

- „Zvonček“, III. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 6 K,
elegantno vezan 7 K.
- „Zvonček“, IV. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 6 K,
elegantno vezan 7 K.
- „Zvonček“, V. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 6 K,
elegantno vezan 7 K.
- „Zvonček“, VI. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 6 K,
elegantno vezan 7 K.
- „Zvonček“, VII. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 6 K,
elegantno vezan 7 K.
- „Zvonček“, VIII. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 6 K,
elegantno vezan 7 K.
- „Zvonček“, IX. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 6 K,
elegantno vezan 7 K.
- „Zvonček“, X. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 6 K,
elegantno vezan 7 K.
- „Zvonček“, XI. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 6 K,
elegantno vezan 7 K.
- „Zvonček“, XII. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 6 K,
elegantno vezan 7 K.
- „Zvonček“, XIII. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 6 K,
elegantno vezan 7 K.
- „Zvonček“, XIV. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 6 K,
elegantno vezan 7 K.
- „Zvonček“, XV. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 6 K,
elegantno vezan 7 K.
- „Zvonček“, XVI. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 6 K,
elegantno vezan 7 K.
- „Zvonček“, XVII. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 6 K,
elegantno vezan 7 K.

„UČITELJSKA TISKARNA“

V LJUBLJANI, FRANČIŠKANSKA UL. 6.

Telefon štev. 118.

Poštnohranilnični račun št. 76.307.

»Učiteljska tiskarna« je najmodernejše urejena in izvršuje vsa tiskarniška dela od najpreprostejšega do najmodernejšega. V zalogi ima tudi vse šolske in druge tiskovine.

Enobarvni kakor tudi večbarvni tisk.

Litografija. Stereotipija.

Delo točno, solidno in elegantno.

Gg. skladateljem vljudno naznanjamo, da je »Učiteljska tiskarna« preskrbljena z novimi notami, torej izvršuje tudi muzikalije s prav ličnim in razločnim tiskom.

==== Cene zmerne. ====

✉ ✉ Svoji k svojim! ✉ ✉

==== Kupujte ====
mladinske spise

ki jih izdaja

„Društvo za zgradbo Učiteljskega
:: konvikta v Ljubljani“! ::